

Univerzita Palackého v Olomouci

Pedagogická fakulta

Katedra hudební výchovy

Radomír Pavlíček

MORAVSKÉ VALAŠSKO A JEHO LIDOVÁ PÍSEŇ

Bakalářská práce

Vedoucí práce: MgA. Ladislav Pulchert, Ph.D.

Olomouc 2011

Prohlašuji, že jsem zadanou bakalářskou práci vypracoval samostatně a použil jen uvedených pramenů a literatury.

V Olomouci 25. března 2011

.....

Děkuji MgA. Ladislavu Pulchertovi Ph.D za odborné vedení bakalářské práce. Děkuji také Prof. PhDr. Pavlu Klapilovi, CSc. za poskytování cenných materiálů.

Obsah

Úvod	5
1. O původu Valachů	6
1.1 Valaši.....	7
1.2 Valašští kolonisté	7
1.3 Valaši, jako chovatelé ovcí salašnickým způsobem.....	8
1.4 Valaši za třicetileté války	8
1.5 Valaši jako etnografická skupina	9
1.6 Historický vývoj jižní části moravského Valašska	10
2. Postavení moravského Valašska	12
2.1 Jádru regionu	12
2.2 Okrajové území	12
2.3 Přejídná území	13
2.4 Vymezení hranic valašského regionu v 2. polovině 19. a 20. století	13
3. Valašská lidová píseň	16
3.1 Píseň pastevecké a žatevní	19
3.2 Píseň k výročním obřadům.....	21
3.2.1 Fašank.....	21
3.2.2 Pochovávaní basy	22
3.2.3 Smrtná neděle	22
3.2.4 Stavění máje	23
3.2.5 Dožínky	23
3.3 Vánoční koledy a hry	24
3.4 Svatební píseň	26
4. Sběratelé valašské lidové písně	28
4.1 František Sušil	28
4.2 František Bartoš.....	30
4.3 Jan Nepomuk Polášek	32
4.4 Arnošt Kubeša	33
Závěr	34
Použitá literatura	35
Přílohy	
Anotace	

Úvod

Záměrem mé bakalářské práce je pojednání o historickém vývoji obyvatel valašského regionu, o postavení regionu v ČR a o valašské lidové písni spolu s jejími nejvýznamnějšími sběrateli. Toto téma jsem si vybral, protože sám mám k Valašsku blízko, vzhledem k mému bydlišti (Vsetín). Ale také pro mě byla vždy zajímavá typická rázovitost valašského regionu. Jelikož jsem muzikant a uznávám širokou škálu hudebních žánrů, tak mě i velmi oslovilo kouzlo valašského hudebního folklóru, který jsem se rozhodl do práce vložit také a vytvořit tak etnograficko-hudební komplex, pod názvem Moravské Valašsko a jeho lidová píseň.

Bakalářská práce bude rozdělena do čtyř hlavních kapitol. V první kapitole se budu zabývat původem a historickým vývojem obyvatel, kteří imigrovali na území moravského Valašska již ve 13. století.

Druhá kapitola pojednává o celkovém etnografickém vymezení valašského regionu v ČR a o jeho vnitřní diferenciaci.

Ve třetí části práce popisují valašskou lidovou píseň, její rozdílný charakter v určitých oblastech s názornými ukázkami zapsanými v notách a řadu příležitostí, ve kterých písně figurovali různými způsoby.

Poslední kapitola bude pojednávat o nejvýznamnějších sběratelích valašské lidové písně, ve které budou zahrnuty informace ze života významných osob, které se na sběratelské činnosti podíleli spolu se zpracovanými údaji o samostatné sběratelské činnosti.

Cíl mé práce spočívá ve zhotovení těsného vztahu informací, které souvisí s etnografickým rozdělením moravského Valašska a hudební složkou valašské kultury. Takto zformulované a uvedené fakta by v budoucnu mohly sloužit jako materiál pro učitele hudební výchovy základních a středních škol, které se v daném regionu vyskytují.

1. O původu Valachů

Původ Valachů byl ještě nedávno velice nejasný a ukrýval v sobě mnohá tajemství. Už od poloviny 20. století se spousta badatelů z různých zemí přeli o tom, jestli mají Valaši jasný původ v Rumunsku. Část z nich kladla důraz na přítomnost knížectví Valachie v Rumunsku, objevovali četnost rumunských slov ve valašském nářečí a sledovali spojitosti s hospodařením v horách salašnickým způsobem. Druhá část badatelů určovala minulost valachů osídlením a jazykem. Zvláštnosti kultury Valachů považovali za slovanské archaismy. Za posledních deset let se díky nově zjištěným faktům vědci na určitých věcech začínají shodovat.¹

„ První osadníci se v dnešním Valašsku usídlili v údolích řek. Bylo to především ve 13. a 14. století. Svůj nový domov tu našel rolnický lid slovanského etnika, přestože iniciátorem založení Rožnova v roce 1267 a mnoha dalších blízkých osad byl olomoucký biskup Bruno ze Schaumburgu, národností Němec.

V 16. století se v moravských horách při slovenské hranici setkáváme ještě s jinými lidmi. Nepřišli z úrodných údolí, ale přesunuli se sem ze sousedních uherských karpatských pohoří. V průběhu tzv. valašské kolonizace přihnali sem početná stáda hrubovlnných ovcí valašek, které dobře snášely drsné podmínky pobytu v horách a navíc se z jejich mléka vyráběl velmi chutný sýr, v dokladech z biskupského dvora 16. století zvaný valašský parmezán. Tito noví osadníci se v celých Karpatech nazývali Valaši. Avšak ani kočovný způsob života valašských pastevců nebyl samoučelný. Jejich ovce totiž potřebovaly někde přezimovat a k tomu byla nutná voda. Dostatek vody na východomoravském Valašsku zabezpečovala řeka Bečva. V zimním období tudíž Valaši scházeli do rožnovské kotliny z existenčních důvodů. Velmi záhy se smísili s domácím obyvatelstvem. Jejich vliv na místní způsob života, kulturu a jazyk byl velmi výrazný, dokonce natolik, že časem byl tento kraj po nich i pojmenován. Vznikl tak společný typ karpatských horalů. Jejich dialekt ovlivnil nejvíce salašnické názvosloví, ale také názvy hor apod“.²

¹ srov. Historie Valašska [online]. 2005 [cit. 2011-02-14].
Dostupné z <http://www.valassko.estranky.cz/stranka/historie-valasska>

² Historie Valašska [online]. 2005 [cit. 2011-02-14].
Dostupné z <http://www.valassko.estranky.cz/stranka/historie-valasska>

1.1 Valaši

Z hlediska vývoje se význam názvu Valach značně modifikoval a odstupem času došlo k jeho významovým proměnám. Valaši 15. a 16. století byli nazýváni jako valašští kolonisté. V 16. a 17. století byli označováni Valaši jako chovatelé ovcí salašnickým způsobem. Část bojujících valachů byla v době války označována jako - Valaši za třicetileté války. Valaši jako pasáci na salaši, podřízení bačovi, byli tak nazýváni v 17. – 18. století. Valaši obyvatelé horských a podhorských obcí vyznačující se intenzivním salašnictvím v 18. – 21. století, a také Valaši jako členové etnografického regionu Valašsko.

1.2 Valašští kolonisté

Svědci z hukvaldského a frýdeckého panství, jakožto obyvatelé na pohraničí vypovídali o prvních valašských kolonistech, kteří již koncem 15. století přišli „z Uher“. Dle znění jejich jmen se jednalo o příslušníky slovenského a ukrajinského původu. První valašští kolonisté se usadili ve východní části Valašska a to v moravských obcích Kozlovice, Vigantice, Vidče a Hovězí. V těchto vesnicích pásli svá stáda ovcí bez většího omezení v pohraničních horách. Spory mezi majiteli panství a Valachy způsobil právě volný pohyb stáda, který mnohdy přecházel i za své hranice. Jednalo se například o spor mezi obyvateli obce Hovězí a obce Vidče o pastvu na pohraniční oblasti. Valaši brzy splynuli s domácími usedlíky a asimilovali.

Dalo by se tedy říct, že cizí pastevcí, vlastníci stád, kteří se stali specifickou skupinou, odlišenou hlavně z hlediska etnografického a etnického byli označováni pod názvem Valaši. Spolu s valašskými kolonisty se kromě zvláštního chovu dobytka na salaších rozšířil i nový technologický postup ve zpracování ovčí vlny na valchách s vodním pohonem. Podobně se zpracovávala i kůže.

1.3 Valaši, jako chovatelé ovcí salašnickým způsobem

V průběhu 16. století byl nazýván Valachem každý, kdo se zabýval chovem ovcí především valašského plemene, pásal je na salaších a podílel se na produkci salašnického hospodaření. Na chovatele ovcí se vztahovalo valašské právo s jeho institucemi, například (úřad valašského vojvody a valašská hromada). Valaši vzhledem k jejich svérázně zaměřenému životnímu stylu byli drtivou většinou obyvatelé podhorských, později horských obcí. Ale nepředstavovali pouze zvláštní složku obyvatelstva vzhledem k jejich specificky zaměřenému životnímu stylu, ale byli určující skupinou, ve které se propojily znaky moravského zemědělství s karpatským pastevečtím a díky tomu v 17. a 18. století odlišili celou oblast od okolních moravských regionů. Do lidského povědomí celé Moravy se název Valaši šířil čím dál více a každý odstupem času přesně věděl, koho je tímto názvem hodno nazývat. U hospodářsky založených Valachů tedy už zbýval velmi malý krok k označení jako Valaši, členové etnografické skupiny.

1.4 Valaši za třicetileté války

Ztížené životní podmínky v horách s možným nebezpečím přepadení salaše a stáda zvířecími predátory, zbojníky nebo i pastevci z okolních panství hodně podmínilo fyzickou zdatnost Valachů a jejich dovednost bojových umění, včetně ovládnutí zbraní. Právě do třicetileté války byli Valaši značně zaangažováni. Během války i po jejím ukončení se oblast s rebelujícími Valachy rozrůstala nejrůznějšími směry. Obyvatelé města Hranic, jako oblast orientovaná proti císaři si Valachy sami pozvali a otevřeli jim přístup do města. Právě odsud Valašští rebelové vyrazili dále západním směrem s loupeživým cílem na biskupských statcích v Lipníku na hradě Helfštýn i na Záhoří a na obce směrem k Bystřici pod Hostýnem. A stejně tak velká města jako byly například Olomouc nebo Kroměříž nebyla před Valašskými rebely ubráněna. Valaši na hukvaldsku, frýdecku a jižním těšínsku nebyli ovšem za Valašské rebely považováni, i když i u nich docházelo k protifeudálním bouřím a zabírání majetku, ovšem tito Valaši se v době války postavili na vlastním území proti Švédům.

Valaši tedy v důsledku jakési zainteresovanosti do třicetileté války vstoupili do dějin celé Moravy. Čili už to nebyli jen Valaši jako chovatelé ovcí salašnickým způsobem pouze na třech východomoravských panstvích, ale všichni, kteří se k nim přidali z dalších panství. V tomto období ovšem není k dispozici žádný doklad o tom, že Valaši již byli v povědomí obyvatel jiných částí Moravy pod označením Valaši, jako členové etnografického regionu.

Koncem třicetileté války začíná nejsmutnější éra historie Valašska. Roku 1644 bylo asi dvě stě povstalců na Vsetíně popraveno, dvanáct vsí bylo císařským vojskem vypáleno a obyvatelé museli nuceně a ponížene přísahat na věrnost a poslušnost. Posměšná píseň, která je zveřejněna v Hormayerově a Medňanského deníku z roku 1829 na straně 138 – 140 paroduje velmi známou píseň valašského mužského tance „odzemek“. Autorem písně byl kněz Paulinus Žačkovič. (viz. příloha č.1).

1.5 Valaši jako etnografická skupina

Tento název navazuje na předcházející označení Valach, jako chovatel ovcí a Valach rebel z horských částí východní Moravy. Nový název se často překrýval s názvy předem zmiňovanými, šířil se po Moravě nerovnoměrně a často vždy nebyl pochopen ve stejném smyslu.

Na hukvaldském, rožnovském a vsetínském panství ještě v 2. polovině 18. století byli Valaši nazýváni jako Valach hospodář což odpovídá (Valach, jako chovatel ovcí). Takto se majitelé salaši podepisovali na dokumenty, které byly dále posílány vrchnost a vrchnost jim odpovídala stejným označením. Během 80. let 18. století toto označení zaniká a je nahrazeno názvem „míšaník“. Rovněž také zaniká valašské právo i s jeho institucemi. Označení Valach rebel nebylo nikdy používáno, naopak mezi pracujícími na salaši se dále užívá Valach pasák. Obyvatelé valašských obcí již pravděpodobně věděli, že jsou lidem z okolních oblastí považováni za Valachy. Lidé z okolních oblastí potkávali Valachy na poutích nebo při cestách formanů a prodejců a určitě si byli vědomi odlišnosti svých kultur.

Na jižní části moravského Valašska, jehož historický vývoj podrobněji popisuje článek uvedený níže v 18. století v brumovském a vizovickém panství setrval pouze název Valach pasák na salaši. Obyvatelé jižního cípu moravského Valašska se začali s Valachy a vůbec s Valaškem plně ztotožňovat až v 19. století. Do té doby za valachy považovali pouze své severní sousedy. Bývá velmi obvyklé, že při vzniku regionů mají právě na jejich názvosloví podíl obyvatelé sousedních území, proto byli Valaši ve smyslu obyvatel etnografického regionu už 17. století obyvateli sousedních oblastí tak bráni. Za valaško bylo tedy až do 19. století označována pouze panství v severní části, jižní Valaško se nazývalo jako Zálesí nebo Záhoří. Kolem 18. století se již z lidského povědomí vytratil smysl Valach rebel. Na začátku

18. století Valaši vstupují do dobového koloritu hudebních produkcí na českých zámcích. Ve skládaných písních pro mandoru nazývaných „Kozák“ a „Valachica“ velmi výrazně zaznívají melodie, které jsou typické pro daný region. Nápěv a rytmus „Valachovy“ se velmi podobá valašskému odzemku.³

1.6 Historický vývoj jižní části moravského Valašska

Severní oblast moravského Valašska byla osídlena později a odlišně se tedy vyvíjela od části jižní. Nejstarší informace o historii jižní části moravského Valašska souvisí s vniknutím Tatarů do oblasti kolem Valašských Klobouků, kteří Vlárským průsmykem roku 1241 opustili Moravu. Již v polovině 13.století Valašské Klobouky tedy byly významným hospodářským střediskem celého kraje. Nedaleko od Klobouků byl postaven hrad Brumov, pod kterým, bylo založeno stejnojmenné město.

Poddaní, kteří hrad Brumov vlastnoručně vystavěli v něm z části spatřovali útočiště za válečného období, ale také na druhou stranu byl pro ně hrad místem obávaným. Konaly se na něm „posudky“ dědinských fojtů a také se v něm nacházely žaláře, vzpomínané i ve starých lidových písních.

Listina markhraběte Karla roku 1340 informuje o tom, že nížina, ve které se Valašské Klobouky rozkládají trpí velkou četností záplav. V důsledku toho dostal rychtář Ješek z Valašských Klobouk nařízené, vybudovat nové Valašské Klobouky na výšině nad starým městem a osídlit jej původním obyvatelstvem starých Valašských Klobouk. Markhrabě Jan Jindřich po šestnácti letech novým Valašským Kloboukám umožnil stejné výsady a trhy, jako měly staré Klobouky.

Valašsko-Kloboucko se dále vyvíjelo a vzkvétalo hlavně vlivem rozvoje řemeslné výroby a obchodu. Celé okolí se sjíždělo na jeho trhy, kde lidé nakupovali, sůl, pepř, hrozny, obuv, pásy, klobouky aj. Oblast celého Brumovska vedla časté spory s Uhry, kteří se je snažili utlačovat. Společné útrapy a spory s utlačovateli sblížovali k sobě valašský lid z horských salaší a rolnické poddané poprvé za postání ve dvacátých a potom čtyřicátých letech 17.století. Utužovaly se mezi nimi společné svazky, obě vrstvy obyvatel začaly spolu

³ srov. ŠTIKA, Jaroslav . Valaši a Valašsko. Rožnov pod Radhoštěm : Valašské muzeum, 2007. Moravské Valašsko, jeho vznik, název a vývoj, s. 147-167

prorůstát a začala se do podhorské kultury vměšovat písňová i taneční kultura horských Valachů, která začala silně pronikat do vesnic i měst. Kloboucko bylo kolem roku 1640 nejhustěji osídleno horskými Valachy. Bojový věhlas valašským ozbrojených bojovníků přiměl císařského velitele Ratvita de Souches, aby povolal ozbrojené Valachy k obraně hranic po vpádu Tatarů do Uher. Zradou trenčanského župana a jeho příbuzné majitelky brumovského hradu, Tataři vnikli volnou cestou do Vlárského průsmyku a posléze na Moravu, kde napáchali značné škody. Vnik Tatarů na Moravu byl třetím nejhorším vpádem, při kterém zahynulo spousta bojovníků i místních obyvatel.

Vpádem Tatarů na jihovýchodní Moravu ovšem nic neskončilo a roku 1680 vnikli na Moravu povstalci z Uher. Nejvíce právě utrpěly Valašské Klobouky, které bylo uherskými povstalci zničeno až do té míry, kdy jejich obyvatelé museli město opouštět a ukrývali se v tichovských lesích.

Po eliminaci uherského povstání se město Valašské Klobouky začalo postupně napravovat. Až někdy v polovině 18.století se město se po výstavbě nových domů, gruntů a jiných stavení začalo opět stávat hlavním hospodářským střediskem celého okolí.

Dnes vidíme nový rozmach v pestrosti valašské kultury. Uctívají se staré valašské kroje, lidové písně a tance a další nové projevy lidové tvořivosti. Nejen ve městech, ale i na vesnicích se vystavěly nové budovy a školy, které navštěvují pravnucci bývalých poddaných. Hrad Brumov byl rozebrán, na výstavbu hospodářských budov. Zůstal však uchován například zámek ve Vizovicích. Všechny jeho umělecké podklady spolu s památkami byly roku 1948 odevzdány valašskému obyvatelstvu jako středisko nového kulturního života.⁴

⁴ srov. Vlasta Fialová in VETTERL, Karel. Lidové písně a tance z valašskokloboucka. Praha : československá akademie věd, 1955. Z minulosti jižního Valaška, s. 25-39.

2. Postavení moravského Valašska

Moravské Valašsko je převážně oblast s velmi členitým terénem, která se nachází ve východní části ČR na pohraničí se Slovenskem. Ze severní strany sousedí s Laškem a Slezskem, na západní straně s Hanou a na straně jižní s Moravským Slováckem. Moravské Valašsko jako region, je etnograficky vymezen hlavně na základě odlišnosti lidové kultury od lidové kultury sousedního území. Jako oblast nikdy nezískalo územní autonomii a nikdy netvořilo žádný politický útvar.

Oblast Moravského Valašska se dnes zpravidla vymezuje na základě výslovných názorů obyvatel na příslušnost k etnografickému regionu. V tomto důsledku region rozdělujeme na jeho:

- jádro
- okrajové území
- přechodné území

2.1 Jádro regionu

Do tohoto celku regionu patří obce, ve kterých žijí obyvatelé, kteří se s jejich pojmenováním Valaši ztotožňují a berou je takhle obyvatelé i z jiných obcí než valašských. Do jádra regionu spadají tedy: (Horní Vsacko, Vsetínsko, Rožnovsko, severní cíp oblasti kolem Valašského Meziříčí, na jihozápadní straně Lukovsko a na jižním cípu Vizovsko a Valašské Klobouky.

2.2 Okrajové území

Do okrajového území patří obce, které jsou obyvateli vlastního valašského území považovány za nevalašské, kdežto obcemi cizího sousedního regionu za valašské, například Slavičín.

2.3 Přejchodná území

Obyvatelé v obcích přechodné části se již za Valachy nepovažují a většinou se také už jinak označují. Toto území tvoří hranici mezi dvěma sousedními regiony. Do přechodné oblasti mezi Valašskem, Slováckem a Hanou patří Podřevnicko (okolí Zlína), nicméně s převažujícím valašským vlivem se řadí k Valašsku, přechodná oblast mezi Valašskem a Slováckem nazývána Luhačovským Zálesím se zařazuje často k oběma regionům, dále v západní části na pohraničí s Hanou se nachází přechodná oblast Hostýnské Záhoří.⁵

2.4 Vymezení hranic valašského regionu v 2. polovině 19. a 20. století

V polovině 19. století se vědci rozhodli učinit striktní vymezení regionu moravského Valašsko. Významným badatelem, který se problematikou tohoto rázu zabýval byl František Bartoš, který chtěl komplexně pojmut problematiku, která se týká vymezení hranic daného regionu na základě jak dialektu, tak i charakteru lidové kultury, do které spadal například typ kroje, ale i osobní názor obyvatel regionu. Každou oblast regionu, která souvisela s hraničním pásmem, pojímal různým systémem rozlišovacích znaků. Při vymezení severovýchodní hranice kladl důraz na dialekt a celé hukvaldské panství přidělil sousednímu Lašsku. Jediným rozlišovací prvkem, který bral v potaz při vymezení hranice jihovýchodní části regionu mezi Luhačovským Zálesím a Slováckem byl mužský kroj, jehož střih haleny a velikost jejího límce korespondoval s kritérii, které má valašský kroj splňovat. Proto pohraniční území Luhačovské Zálesí přiřadil k Valašsku spolu s obyvateli bývalého zlínského panství, kteří se k Valašskému regionu ani k žádnému jinému nehlásili. Bartoš vedl určitý rozpor s Klvaňou v souvislosti s vymezením přesných hranic regionu. Klvaňa uváděl na pravou míru obtíže, které úzce souvisí s přesným regionálním vymezením Valašska hlavně na základě toho, že tradiční valašský kroj, ale také i dialekt značně pronikal do okrajových území okolních regionů a například Frenštátsko připojil k Lašsku. Naopak Hodslavsko, Kelečsko a Starojicko přidělil k Valašsku, taky proto, že tyto oblasti nepatřili k žádnému regionu, ale hlavně proto, že mluva obyvatel nejvíce splývala s nářečím valašským. Ovšem k nejvíce ceněným zpracováním systému hranic Valašska v aktuálním časovém pásmu patřila studie a mapa Josefa Válka přesněji v roce 1929 – 1930. Mapu

⁵ srov. Poloha Valašska [online]. 2006 [cit. 2011-02-16]. Dostupné z <http://zlin.cz/index.php?ID=42999>

sestavoval již od roku 1893 a prvotně vyšla roku 1895 na pražské výstavě. Autorem byla nazvána jako „Poznámky k mapě moravského Valašska“. Tahle mapa byla uveřejněna až v letech 1907 – 1911 a v té době byla nejdokonalejším útvarem, který pojednával o kultuře a osídlení daného regionu. Josef Válek se ve své studii lišil od ostatních výše popsaných dřívějších badatelů, kteří se také podíleli na vymezení valašského regionu tím, že při striktním vymezení nekladl důraz na dialekt nebo kroj, ale jeho nejvýznamnějším kritériem bylo vědomí o sounáležitosti a pospolitosti. Zjistil, že salašnické hospodaření, pasekářská kolonizace a karpatská horská nomenklatura se územně prolínají a překrývají valašské pohraničí. Hlavním stěžejním bodem Valašska tedy označoval původní horské pastevectví a prostřednictvím tohoto faktu potom dále odlišoval okrajová území.

Ve 20. století začíná nové povědomí obyvatel regionu. Vazba na tradiční původní způsob života Valachů salašnickým způsobem se odstupem času zmenšuje. Do popředí se dostává komerce a osvěta. Tyhle faktory zahrnují realizaci různých obyčejů, jako například Velikonoce, Vánoce, masopust, kácení máje aj., tradiční jídla a pití, lidové písně a slavnosti. Do propagandy spadají veřejná média, (televize, tisk a rozhlas). V tomto období udává fakt o vymezení hranic valašského regionu názor východomoravského obyvatelstva.⁶

⁶ srov. ŠTIKA, Jaroslav . Valaši a Valašsko. Rožnov pod radhoštěm : Valašské muzeum, 2007. Moravské Valašsko, jeho vznik, název a vývoj, s. 178-180

Mapa Valašska⁷

⁷ Mapa Valašska [online]. 1997-2011 [cit. 2011-03-15].
Dostupné z WWW: <<http://valasske-kralovstvi.cz/images/mapy/20050610-mapy.jpg>>.

3. Valašská lidová píseň

„Chceme-li mluvit o valašské písni, musíme si všimnout nejen písni ze srdce Valaška, z kraje meziříčského, ale i z okolí Štramberka, Kopřivnice, Frenštátu pod Radhoštěm, Rožnova, Vsetína, Valašských Klobouk, Brumova, Vizovic, Zlína, Fryštáku, Bystřice pod Hostýnem a Kelče“.⁸

Do nejzpevnějších vesnic v údolí rožnovské Bečvy patřily především Dolní, Prostřední a Horní Bečvy. Také Rožnov, Vidče a Zubří se projevovali bohatstvím nejrůznějších písní. Hošťálková, Růžďka, Pržno a okolí Vsetína především Velké Karlovice a Nový Hrozenkov byly území na vsacké Bečvě, které také oplývaly velkým bohatstvím lidových písní.

Písně vzešlé ze Vsetína a jeho okolí například píseň „Nechcu ťa, děvčino“ z Mikulůvky (viz. příloha č.2), vznikaly v dobách rozruchů a válečných hnutí, proto jejich charakter je převážně neklidný. Po hudební stránce se písně projevují především triolovým rytmem, díky kterému získávají rázný a živý průběh. Přemístíme-li se níže na jih, tak zjistíme, že výše uvedený neklidný charakter, který lidové písně ze Vsetína provázely se projevoval i v okolí Valašských Klobouk a Brumova, přesněji Nedašova Lhota, Valašská Polanka, Lidečko, ale také část vesnic z oblasti Zlínska a Vizovska.⁹

Existují i lidové písně, které mají také základ triolového rytmu, ale nacházely se kolikrát v náhodně vybraných oblastech, kde by je nikdo ani nehledal. Jsou to písně napodobené nebo přenesené, ale je jich velmi málo. Např.: „Jaký sem, taký sem“ (viz. příloha č.3). Lidové písně horských oblastí jsou v sudém taktu a nacházejí se zde typické synkopy (). Jsou to písně například z Bystřice p. Hostýnem „Na tych lhotských lúkách“ (viz. příloha č.4), z Ratiboře „Chodívali chlapci k nám“ (viz. příloha č.5), a z Frenštátu „Hulaj, nynaj a neplač“ (viz. příloha č.6).

Naopak lidové písně z Rožnova a jeho okolí se vyznačují velmi klidným charakterem, kde nějaké válečné nepokoje nebyly zaznamenány. Například píseň ze Solance u Rožnova „Ach šel sem“ (viz. příloha č.7) nebo také píseň z Rusavy za Hostýnem „ Na horách ,na dolách“ (viz. příloha č.8). Území Nového Hrozenkova a Karlovic oplývají také klidnějším charakterem písní. Marně budeme hledat triolové rytmy nebo synkopy u lidových písní vzniklých v těchto oblastech.

⁸ srov. POLÁŠEK, J. N.; KUBEŠA, A. . *Valaské pėsničky : I. díl*. Milotice nad Bečvou : Knihovna Milotického Hospodáře č. 62, 1939. O valašské lidové písni, s. 5.

⁹ srov. VÁCLAVÍK, Antonín. *Luhačovské Zálesí*. 2. vyd. Luhačovice : Atelier IM ve spolupráci s Mikroregionem Luhačovské Zálesí, 2005 in POLÁŠEK, J. N.; KUBEŠA, A. . *Valaské pėsničky : I. díl*. Milotice nad Bečvou : Knihovna Milotického Hospodáře č. 62, 1939. O valašské lidové písni, s. 5.

Budeme-li mluvit o písních na území Meziříčska, tak převážně tyhle písně vykazují mnoho dvoutónových melismat. Hustě se v nich vyskytují dvě noty na jednu slabiku vlivem působení instrumentů. Lidové písně tohoto zaměření všechny vzešly z Valašské Jasenice. Jedna z takových nejtypičtějším písní tohoto území se jmenuje „Oči, očka“ (viz. příloha č.9). Jasnice byly tedy velmi významným územím na Meziříčsku, které vlastní značné množství lidových písní. Právě z Jasenic pocházela nejstarší rodina Pernických, která žila na fojtství a gruntech. Příslušníci rodu Pernických byli velmi hudebně nadaní. Josef Pernický, místní muzikant, zpíval řadu písní od Leoše Janáčka, které značně kontrastovaly s ostatními valašskými písněmi. V Jasenic se nacházely dvě krčmy ve kterých zpívali formani i náhodní zpěváci a celkově to působilo na vzrůstající zpěvnost v celé vesnici. Již od dávných dob byla vesnice Jasnice velmi proslulá rozsáhlou místní zpěvností a tancem. Písně vzešlé z této vesnici se nesly do širokého meziříčského okolí, kde byli zpívány právě i lidmi sousedních území. I samotné Valašské Meziříčí bylo velmi zpěvné, mladší i starší generace se držely zpěvu tradičních lidových písní.

Ve vesnicích na Vizovsku, především ve vesnicích Loučka, Ublo, Lutonina, Všemina a ve vesnicích spadajících pod Zlínsko Kudlov, Březnice, Mlatcová je zaznamenán částečný vliv písně moravského Slovácka. Pohneme-li se více k severu regionu, konkrétně na Frenštátsko, do vesnic Trojanovice, Kopřivnice, Lichnov, Štramberk a Kozlovice, tak zde je možno pozorovat vliv lidové písně lašské.

V mnohých lidových písních pocházejících z klidnějších oblastí Valašska, můžeme zaznamenat tzv. typickou valašskou kvartu. Například z Kelče „Ach, do kraja, záhonečku“ (viz. příloha č.10), z Kopřivnice „Hdě, ty jeděš?“ (viz. příloha č. 11) a z Jasnky u Vsetína „Kady k vám?“ (viz. příloha č. 12).

Lidová píseň není žádným umělým výmyslem, co se týče děje nebo nálady, kterou vyjadřuje, ale je pravdivá a vystihuje jen to, co zpěvák prožil nebo to, co v něm zanechalo určitý emoční zážitek. Je tedy obrazem duševna svého tvořitele, ale také všech, kteří do oblasti, ve které vznikla patří. Typickým tématem valašských lidových písní bývá šťastné i nešťastné milování, spory mezi bohatstvím a chudobou, rozchody mladých páru v souvislosti s nevěrou aj.

Písňe lyrického charakteru, obsahují především milostnou tematiku. Některé jsou něžné, milé, vášnivé, dobývavé, jiné jsou zase vypočítavé, sobecké, odmítavé i posměšné. Krásná místa v přírodě, která se na Valašsku vyskytují, evokují v písních určitý erotický náboj. Život v písních je vždy vyjadřován upřímně, prostě bez přetvářky.¹⁰

Lidové písňe patří k jednomu z nejkrásnějšímu bohatství lidové tvořivosti. Neznámí tvůrci, od kterých písňe vzešly, patřili k oblíbeným zpěvákům na vesnicích, kteří v písních dokázali dokonale vystihnout, to co zrovna celá vesnice prožívá. Jejich tvořivá činnost se skládala ze slovního a hudebního myšlení. Ke slovům přiřazovali melodické motivy, které je náhle napadly a ty vlastně tvořily celou skladatelovu činnost. Inspiraci hledali hlavně v přírodě, ve zvucích, které se z různých zdrojů linuly. Vše bylo ovlivněno individuálním citem skladatelů a prostředím, ve kterých žili, a ve kterém měli možnost se nechat inspirovat.

Kromě durových a molových tónin se ve valašských lidových písních mnohokrát vyskytují různé církevní a smíšené tóniny, z nichž nejobvyklejší církevní tónina je lidická. Také se v písních užívá tzv. moravská modulace, která spočívá v posunu tóniny k sousední tónině o tón níže. V lidových písních se nacházejí tři typy rytmů. První je sudý, rovný, málomluvný, druhý je lichý, nerovný, mnohomluvný a třetí je smíšený ze sudých, lichých, nepravidelných, jednoduchých i složených taktů. Ovšem například Helekačky jsou zpívány recitativně, dle délky slabik, zkráceně řečeno, postrádají striktní rytmus.¹¹

„Rázovité valašské zpěvy jsou věrným zrcadlem duševního života našeho lidu. V nich je radost i žal, nevyčerpatelný humor i lidová moudrost, kolik je tu pěkných obrátů a zdravých nápadů! – Přednes lidového zpěváka je procítěný, volný, plný rázovité barvitosti, kterou ani nelze zachytit notami, rytmem a taktem.“¹²

¹⁰ srov. TÁBORSKÝ, František. *Rusava : Život valašské dědiny*. Olomouc : 1928, s. 102-103. in POLÁŠEK, J. N.; KUBEŠA, A. . *Valaské pěsničky : I. díl*. Milotice nad Bečvou : Knihovna Milotického Hospodáře č. 62, 1939. O valašské lidové písni, s. 10.

¹¹ srov. POLÁŠEK, J. N.; KUBEŠA, A. . *Valaské pěsničky : I. díl*. Milotice nad Bečvou : Knihovna Milotického Hospodáře č. 62, 1939. O valašské lidové písni, s. 5 – 19.

¹²POLÁŠEK, J. N.; KUBEŠA, A. . *Valaské pěsničky : I. díl*. Milotice nad Bečvou : Knihovna Milotického Hospodáře č. 62, 1939. O valašské lidové písni, s. 18.

3.1 Písňe pastevecké a žatevní

Jsou to písňe, které byly zpívány obyvateli horských oblastí a postupně vznikali na pasekách a na salaších. Patří na Valašsku k nejosobitějším projevům hudební lidové tvořivosti. Tvoří je písňe, které jsou úzce spojeny s prací v přírodě pod názvem Helekačky a Hečené. V počátku byly brány spíše jako improvizace, ovšem pak se postupně ustálily a později byly nacházeny na různých místech mírně nebo zcela nepozměněné. Zpívaly se výhradně při pracovní činnosti, při pasení nebo při práci na polích a dostávaly se do sousedních oblastí, kam jejich tvůrci chodili za lepším živobytím. Byli to především služební pasáci nebo dělníci. Pasáci při zpěvu využívali velmi rozsáhlých prostorů přírody, které jim utvářely patřičnou akustiku. Tu dále využívali pro přenos hlasu, kterým si sdělovali určité informace.

Helekačky byly nejčastěji zpívány mladými děvčaty, které pásly na pasekách koně a dobytek. Jejich zpěvy se nesly mezi kopci a stráněmi, prostřednictvím, kterých na sebe upozorňovaly, dorozumívaly se i na velké vzdálenosti nebo si krátily dlouhou chvíli při pasení. Zpěvy obvykle začínaly zvoláním „ej, hoja, hoja“ nebo „helelo, helelo“, proto název Helekačky. Z hudebního hlediska je to rovný tón, místy melodicky obohacený, někdy i básnického charakteru.

Mnohá z děvčat pracovala u cizích lidí, kteří je vyháněli na pastvu bez jídla nebo jen s minimálním množstvím. Proto text zpívaných písni často vyjadřoval stížnost právě na nedostatek jídla při práci.

Bohuslavice. Sb. Gelnar-Nováková, zp. Karla Staňková, 14.3.1952

Helelo, helelo, če - má hora, černá hora!
Jak sa ti dnes pasú, duša moja, duša moja?

2. Ej, mně sa dnes pasú [: tajak včera :],
tys tady nebyla, [: duša moja :].
3. Ej, já sem nepásla [: na dolínách :]
Janičkovy koně, [: duša moja:].

Hečené jsou popěvky, které prodlužují závěry veršů. Jsou to táhlé slabiky utvořené hlasem s dlouze drženými tóny, které tvoří následně ozvěnu. Zpívaly se zpravidla při žních a jejich funkce byla často komunikační. Někdy byly ve formě dialogu. Tento způsob zpěvu používaly i pasačky. Celou svou formou se tyto písně řadí do písní žatevních, které jsou známy hlavně na Slovensku. Písně hečené jsou rozšířené a také specificky vyhraněné především na Karlovicku nebo Novohrozenkovsku. Hečená, nebo i jiná píseň zobrazuje dřinu a práci na gazdově poli a také vystihuje celou situaci někdejšího třídního systému na vesnici.

Hečená Drnovice. Sb. Stolařík-Vysloužil, zp. Anna Častulíková, 18.11.1949.

Aj, co je to za drába, dyž nám fajront ne - dá - vá,

a on nám ho mosí dat, dyby ho měl čert ze - brat.

Předchází text : Čečera, čečera, daj, Bože, večera.

S halekačkami souvisí také písně salašnické, a to především po hudební stránce. S nástupem a pokračováním kapitalismu bylo salašnictví více utlačováno, ale s nástupem socialismu se více může rozvíjet valašský chov ovcí a tím se paralelně zvyšuje životní úroveň těchto rolníků.

Hečené i halekačky jsou vlastně horské zpěvy, které jsou rozšířené i v jiných horských oblastech, ale jsou vždy přizpůsobené kraji a jeho povaze.¹³

¹³ srov. VETTERL, Karel. *Lidové písně a tance z Valašskokloboucka*. Praha : Československá akademie věd, 1995. Písně pastevecké a žatevní, s. 43-48.

3.2 Písňe k výročním obřadům

Obyčeje, které jsou realizovány při výročích, patří už od pradávna mezi bohatou a starobylou součástí lidové kultury. Tyto obyčeje při výročních obřadech se spolu s vývojem výrazně měnily. Lze ovšem poznat, proč byly jednotlivé staré obyčeje formovány, a jaký vlastně měly význam v životě lidu. Příčinou vzniku obyčejů byl především strach před přírodními silami, kdy člověk hledal nějaký způsob, jak by přírodě mohl vnutit svou vlastní vůli, nebo si ji naklonit. Tímto vzniká první pramen výročních obyčejů. Druhý prvek se opírá o to, že obyčeje dávaly signální znamení k zahájení práce, a to skutečným nebo symbolickým způsobem. K těmto prvkům byly přidány i další základní prameny, které byly do života lidu zaneseny uměle a to především vlivem církve. Jednotlivé prvky i celé slavnosti se ale s vývojem času i techniky změnily od základu.

Celý obyčejový rok je tedy přizpůsoben s prací zemědělců a pastevců. U zemědělců se týkaly orby, setby, konce a začátku sklizně. U pastevců obyčeje dotýkaly především vyhánění dobytka a návratem dobytka z pastvy.

Díky spojení obyčejů s prací, se rozdělil rok na slavnostní cykly. Jsou to cykly jarní, letní a podzimní ¹⁴

3.2.1 Fašank

Fašank je nejdéle zachovaný obřad, který se praktikuje v rámci jarního cyklu výročních písňích. Fašankem je zahajováno období velikonočního půstu. Nejdůležitější bylo obcházení s medvědem, kdy obcházel muž po dědině, převlečený za medvěda. Obcházel spolu s nemaskovanými hochy a hudbou po dědině a v každém domě se musel s hospodyní několikrát zatočit ¹⁵

Wlachovice. Sb. Dostálík - Indra, zp. Anežka Častulíková, 21.11.1949

Už je toho masopustu na má - le a kde my ty staré dívky zadá - me?

2. Zadáme ich do Hulína židovi, nech si ich dá za strašáky do zeli.

3. Zadáme ich do Cíchova na zimu, nech si s něma dovážajů četinu....

¹⁴ srov. FOJTÍK Karel, in VETTERL, Karel. *Lidové písňe a tance z Valašskokloboucka*. Praha : Československá akademie věd, 1995. Písňe pastevecké a žatevní, s. 95-99.

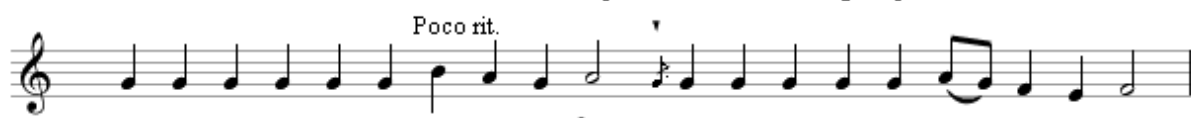
¹⁵ srov. FOJTÍK Karel, in VETTERL, Karel. *Lidové písňe a tance z Valašskokloboucka*. Praha : Československá akademie věd, 1995. Písňe pastevecké a žatevní, s100.

3.2.2 Pochovávání basy

Souvisí s masopustním úterkem, kdy se před půlnocí loučí lid s masopustem. Symbolem masopustního veselí je basa, která se přikryje prostěradlem a kolem které obcházejí muzikanti a pláčou. Ti představují smrt, hrobaře, kostelníka, faráře a ministranty. Hrobař kope hrob při zvuku kostelníkem produkovaném zvonění moždířem a nese farář v tupláku vodu. Farář hrob pokropí smetákem. Následuje obřad, ve kterém se zpívají písně ¹⁶.

Bylnice. Sb. Nečas - Gregor, zp. Frant. Holbová, 17.11.1949

Poco rit.

Slyšel jsem no- vi - nu přežalostnů, že má smrt přijít na návštěvu

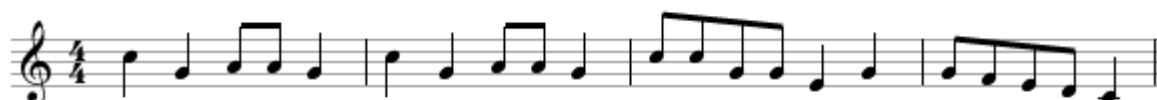
2. Ale na námluvě já ju zklamám, dyž bude mět přijít, já sa schovám.
3. Dobrý deň mládenče(pokračuje jako v Brumově)
7. Já sa ti přistrojím, pěkná budu, od hlavy do paty bílá budu.
8. Na ruky ti dám rukavičky, na nohy pančušky a střevičky.
9. Na hlavu ti dám svů korunu, tedy ňa zuhlíbáš, krásnú pannu.
10. Co já zamiluju, to já chcu mít a ty mosíš zítra k sobášu jít.
11. Dyž bych já zítra k sobášu šel, abych už hotovú muzigu měl.
12. Nestaraj sa o to, já su za to, muzigu a družby schytám já to

3.2.3 Smrtná neděle

Patří mezi slavnosti jarního cyklu, kdy se za zpěvu vynášela smrtka (slaměná loutka) z vesnice. Procházela také všemi ulicemi a nakonec skončila na louce za vesnicí, kde ji lidé odstrojili a hodili do příkopu či potoka. Potom všichni utíkali bez ohlížení domů, aby jim smrtka neublížila. Smrtná neděle je čtrnáct dní před velikonoční nedělí, ale obřad se koná v neděli Květnou nebo Družebnou ¹⁷.

Mírně

Valašské Klobouky. Sb. Kyselková, zp. Terezie Sucháčková, 1926

Smrtná neděle, kdes klíč poděla, dala sem ho, dala svatému Jiří

¹⁶ srov. VETTERL, Karel. *Lidové písně a tance z Valašskokloboucka*. Praha : Československá akademie věd, 1995. Písně pastevecké a žatevní, s.105.

¹⁷ srov. FOJTÍK Karel, in VETTERL, Karel. *Lidové písně a tance z Valašskokloboucka*. Praha : Československá akademie věd, 1995. Písně pastevecké a žatevní, 108-109.

3.2.4 Stavění máje

Májka je jednička nebo smrček, osekáný až po vrch a zbavený kůry, kdy vršek je vyzdobený stužkami. Máj se staví buď na návsí (před hospodou), nebo jej chlapci svým dívkám stavěli před dům. Děvčata potom ráno posílala svým chlapcům na oplátku květiny. To vše se dělo v noci před 1. květnem¹⁸.

Francova Lhota. Sušil 1081 (doplňky k č. 583)

Hněvám sa já, hněvám na své - ho ga - lá - na,

že mně ne po - sta - vil bo - ro - vé - ho má - ja

3.2.5 Dožínky

Znamenají ukončení žní. Ženci a žnečky vystrojí dožínkový věnec, tento věnec dají hospodáři. Potom si ozdobili vůz (do každého rohu dali jedli) a s nazdobeným vozem (žebříňákem) i koňmi a náradím se vraceli do vesnice doprovázeni zpěvem žertovných a škádlivých písní. Hospodáři si tento věnec nechávali přes zimu až do příštích žní¹⁹.

Hybně

Študlov. Sb. Lib. sušilová, Zp. Fr. Vypušťáková, 12.3..1952

Už sme všecko poža - li, o - sta - lo str - ni - sko

a včil by sa vdá - va - lo de - ja - ké cér - či - sko.

2. Už sme všecko zorali, už aj to žitnisko, nechce milá pomáhať, má krátké bičisko.

3. Už sme všecko zorali až na ty úvratě, nechce milá pomáhať, má krátké opratě.

¹⁸ srov. VETTERL, Karel. *Lidové písně a tance z Valašskokloboucka*. Praha : Československá akademie věd, 1995. Písně pastevecké a žatevní, s.114-115.

¹⁹ srov. VETTERL, Karel. *Lidové písně a tance z Valašskokloboucka*. Praha : Československá akademie věd, 1995. Písně pastevecké a žatevní, s.116.

3.3 Vánoční koledy a hry

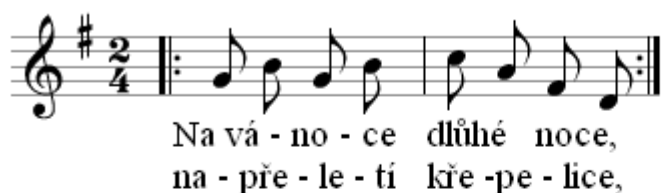
Koledování je jedním z nejdůležitějších částí lidového života, zvyků a zpěvu. Na koledy mělo velký vliv především církevní působení. Na Valašsku se udržovaly koledy jak světské, tak vánoční a to především díky dodržování zvyků koledních obchůzek, díky vlivu církevních slavností a církevního zpěvu o vánocích. V posledním desetiletí bylo koledování určitým způsobem výdělkem chudých dětí²⁰.

Volně Val. Klobouky. Sb. Stolařík - Jurášek, zp. Fr. Susedíková, 25.11.1949

2. Jeden je nahý, druhý je bosý
a ten třetí sa v kabeli nosí.

Pozvolně Lidečko. Polášek-Kubeša, V III. Zp. Marýna Kulišková [před 1944] (ges dur).

2., 3. = Val. Klobouky
4. Hospodyň polévku střebe
křičí, že v nohy ozíbe,
hej, hej ...

²⁰ srov. FOJTÍK Karel, SIROVÁTKA Oldřich, in VETTERL, Karel. *Lidové písně a tance z Valašskokloboucka*. Praha : Československá akademie věd, 1995. Písně pastevecké a žatevní, s.129-131.

Vánoční hry jsou hry, které se hrály na vánoce. Byly to hry především trojího typu. Hry pastýřské, ve kterých vystupují betlémské pastýři, dále hry, které jsou tvořeny koledy tříkrálovskými a poslední typ hry jsou obšírné divadelní scény, tyto scény spojují výstup pastýřský, výjev tříkrálovský a také navíc příběh o Herodesově vyvraždění nevinňátek. Pro Valašsko jsou nejtypičtější hry pastýřské a to především proto, že byly Valachům velmi blízké a to především díky jejich pasteveckému způsobu života. Tyto pastevecké vánoční hry jsou dvojího typu. Takzvané „valaši“ a „betlémáři“²¹.

Tříkrálová hra – Po vesnici chodí tři králové a jakmile přijdou do domu, zpívají píseň a vyberou si dárky. Po obdarování tři králové děkují takto : „*Pánbu zaplat' za ty dary, co ste nám třem králum dali. Spánembohem ostávejte, na tři krále zpomínajte!*“.²²

Tříkrálová hra :

Střelná. Sb. Jelínková, zp. tři králi, 28.12.1951

My třé krá - lé i - de - me k vám,

š - cestí, zdra - ví vin - šu - jem Vám.

2. Šěstí, zdraví, dlhá leta, my sme k vám přišli z daleka.
3. Z daleka je cesta naše, do Betléma mysl naše.
4. Do betléma pospícháme, ještě málo darů máme.
5. A ty černý na tom zadu, nevystřkuj na nás bradu.
6. A kdo je tomu příčina, že je tvá tvář opálená.
7. Já uznávám, že su černý, že su z téj muřínskej zemi.
8. Slunce je tomu příčina, že je má tvář opálená.
9. Dybys na slnce nechodil, nebýl by ses tak opálil.
10. Slnce je draké kamení od božího narození.
11. Hospodyřko, daj korunku Ježíškovi na peřinku !
12. A ty, hospodáři, dukát Ježíškovi na poviják.

²¹ srov. SIROVÁTKA Oldřich, in VETTERL, Karel. *Lidové písně a tance z Valašskokloboucka*. Praha : Československá akademie věd, 1995. Písně pastevecké a žatevní, s.153-154.

²² VETTERL, Karel. *Lidové písně a tance z Valašskokloboucka*. Praha : Československá akademie věd, 1995. Písně pastevecké a žatevní, s.178.

3.4 Svatební písně

Ve svatební písních se zrcadlí především „vnitřní bohatství citových, mravních, sociálních, právních, hospodářských a náboženských motivů v svatebním zvykosloví i jeho složitý historický vývoj“.²³

Svatební obyčeje jsou ve svém základu stejné ve všech krajích. Základy prvků a částí svatebního obřadu se tvořily už v brzkém stupni lidského vývoje, a to už v období předkřesťanství a období rodové společnosti. Nejstarší písně jsou umělecky vybroušené. Naproti tomu písně církevní působí dojmem kramářského a kancionálového skládání (píseň o Theofilovi, která se na Kloboucku zpívala na závěr hostiny). Svatební písně odráží kromě historického skladu svatebního písňového cyklu také část lidskou a vyjadřují celou atmosféru, sňatku a svatebního veselí (láska k rodičům, láska k partnerovi, odpovědnost k manželství, optimismus, postavení muže a ženy v manželství a jiné)²⁴.

Během celé svatby se zpívají písně například při cestě na oddavky, při snídani, cestou pro nevěstu, u domu ženichova, při svatební hostině, při pečení svatebního koláče, při čepení, po čepení a jiných příležitostech se svatbou spojené²⁵.

Píseň při snídani:

Hybně.

Brumov. Sb. Bím, zp. Marie Matějíčková, 14.8.1909

Gořalen-ka, to je lázeň, gořalen - ka, to je lázeň,

gdo ju pi - je, ne-ní blá-zen, kdo ju pije, není blázen

²³ SIROVÁTKA Oldřich, in VETTERL, Karel. *Lidové písně a tance z Valašskokloboucka*. Praha : Československá akademie věd, 1995. Písně pastevecké a žatevní, s.186.

²⁴ srov. SIROVÁTKA Oldřich, in VETTERL, Karel. *Lidové písně a tance z Valašskokloboucka*. Praha : Československá akademie věd, 1995. Písně pastevecké a žatevní, s.183-187.

²⁵ srov. VETTERL, Karel. *Lidové písně a tance z Valašskokloboucka*. Praha : Československá akademie věd, 1995. Písně pastevecké a žatevní, s.190-278.

Píseň, která se zpívala ráno u nevěsty, před příchodem ženicha :

Družice : Hybně

Lidečko. Sb. Nečas- Gregor, zp. Mariana Manová, 16.11.1949

Umývaj sa, Jaruško, abys by - la bí - lá,

abys by-la hoto - vá s nama do ko - ste - la

2. A já sem sa strojila,
jak vězdičky vyšly,
a já su už hotová,
dyby enem přišli.

Loučení nevěsty s domovem :

Hybně.

Drnovice. Sb. Stolařík - Vysloužil, zp. Anna Častulíková, 18.11.1949

Posled-ní je ve-če - ře má, posle- dní je ve- če- ře

má, co ně dá - vá mamě -ka má.

[: Bude ně ju iná dávat' :],
bude ně ju obrblávat'.

4. Sběratelé valašské lidové písně

4.1 František Sušil

Narodil se 18. června 1804 v Novém Rousínově a zemřel 31. května 1868 v Bystřici pod Hostýnem. Po ukončení gymnázia v Kroměříži dále studoval v Brně na bohosloveckém ústavu, roku 1827 byl zde vysvěcen na kněze a o deset let později zde také působil jako profesor. Ve svém životě se hodně podílel na organizaci katolického hnutí.²⁶

Se sběrem lidových písní začal už v dobách, kdy ještě studoval, zhruba v roce 1824. Roku 1835 vydal první sbírku lidových písní, kterou nasbíral na Moravě, ale i na Opavsku a Těšínsku. Ke sbírání lidových písní si zprvu svolával pomocníky, ale po špatných zkušenostech s nimi, si svou práci začal dělat sám. Byl kněz a zpěváky si svolával na faru, aby mu zpívali lidové písně. Po prvním až druhém přednesu dokázal zapsat hudbu i text. Zpěváci se ovšem před Sušilem styděli zpívat písně s bujnějším charakterem, právě z důvodu jeho postavení jako kněz. Písně tohoto rázu před ním tedy zůstaly utajeny, i když jinde byly velmi oblíbené.²⁷

Jeho největším dílem, kterým se zabýval přibližně 30 let, byla sbírka Moravské národní písně. Sbírkou obsahuje 2361 písní, a to hlavně ze Slovácka, ale také z Valašska, Hané i Lašska. Ve sbírce jsou zařazeny písně, které sám nasbíral nebo dostatečně ověřil a jen vybrané písně, které odpovídali jeho morálním zásadám.

O Sušilovu sbírku se opírali další sběratelé lidové písně, ale sloužila také jako inspirace českým hudebním skladatelům například, Leoši Janáčkovi nebo Antonínu Dvořákovi.²⁸

Nebyl ovšem jen sběratelem lidových písní, ale i sám přispíval do literatury svou tvorbou. Například jeho první sbírka Básně, napsaná roku 1847, Růže a trní roku 1851 a sebrané básně 1862. Po jeho smrti vyšly ještě Nové básně 1869 a Smíšené básně 1870.

Taký byl překladatelem, překládal antické básníky Katulla, Ovidia, Músaia, Propertia, ale i slovinské a ruské lidové písně. Překládal texty církevních zpěvů.²⁹

²⁶ srov. František Sušil [online]. 2008 [cit. 2011-03-18].

Dostupné z http://www.vyskov-mesto.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=18857&id=1067604&p1=3356

²⁷ srov. František Sušil [online]. 2010 [cit. 2011-03-15]. Dostupné z www.spisovatele.cz/frantisek-susil

²⁸ srov. František Sušil [online]. 2006 [cit. 2011-03-15].

Dostupné z <http://opava.biz/info/index.php?clanek=523>

²⁹ srov. František Sušil [online]. 2008 [cit. 2011-03-18].

Dostupné z http://www.vyskov-mesto.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=18857&id=1067604&p1=3356

Všech 2361 lidových písní ze Sušilovy největší sbírky Moravské národní písně jsou rozděleny do těchto kategorií :

1.	POSVÁTNÉ	a) Legendy b) Lyrické
2.	DĚJEPRAVNÉ	
3.	PÍSNĚ O LÁSCE	
4.	PÍSNĚ SVATEBNÍ	a) Před oddavkami b) Po oddavkách c) obecné
5.	PÍSNĚ O RODINĚ	
6.	PŘI ZAMĚSTNÁNÍ	a) Rozličném b) O žních
7.	PÍSNĚ O VOJNĚ	
8.	PÍSNĚ HOSPODNÉ	
9.	PÍSNĚ ŽERTOVNÉ, ALLEGORICKÉ A NAIVNÉ	
10.	PÍSNĚ OBŘADNÉ A POŘADNÉ	
11.	NOVÁ SBÍRKA	I. a) Legendy b) Lyrické a naučné II. Dějepravné III. Písně milostné IV. Svatební VII. Vojenské VIII. Písně hospodné

Tabulka č.1³⁰

³⁰ SUŠIL, František. Moravské národní písně. Praha : Vyšehrad, 1951. Obsah, s. 769-798

4.2 František Bartoš

Narodil se 16. března 1837 v Mladcové u Zlína, kde i 11. června 1906 zemřel. Ve Zlíně chodil do Obecné školy, poté studoval gymnázium v Olomouci, kde se zapojoval do národního a literárního dění ve spolku Uměna. Dále vystudoval filologii na univerzitě ve Vídni. Po ukončení studia vyučoval na piaristickém gymnáziu ve Strážnici, německém gymnáziu v Olomouci a německém katolickém gymnáziu v Českém Těšíně.

František Bartoš se v Brně iniciativně účastnil společenského a kulturního života a zastával důležité společenské posty. Byl ředitelem ústavů Vesny, a zakládající člen Ústřední Matice školské. Dále byl členem mnoha institucí jako Filharmonické besedy, Sokola, Matice Moravské, České akademie císaře Františka Josefa a jiných. Za jeho práci mu udělila carská Akademie nauk v Petrohradě cenu Kotljarevského a to jeho dílu Dialektologie moravská. Hojně se také věnoval pedagogice a tím vzdělal celou řadu literátů jako Jaromíra Herbena nebo Svatopluka Čecha. V rámci své pedagogické práce zpracoval mnoho čítanek a příruček a tím zvýšil úroveň českého jazyka a literatury. Za svého života podporoval mnoho institucí i nemajetných studentů.

Důležitý význam mají jeho díla o moravském nářečí. Základním dílem, kde popisuje moravské nářečí je Dialektologie moravská (1886) a Dialektologický slovník moravský (1906). František Bartoš byl velkým sběratelem písní. Vydal tři sobory moravských a slezských písní a nápěvů. Jsou to Nové národní písně moravské (1882), Národní písně moravské nově nasbírané (1889) a Národní písně moravské v nově nasbírané, s Leošem Janáčkem (1889-1901). Svým sbíráním písní navázal na dílo Františka sušila. Dále psal o lidovém léčení, obyčejích a zvycích, pověrách aj. Stal se především zakladatelem moravské etnografie a folkloristiky. Tyto národopisné studie shrnul v knihách Lid a národnost (1883), Moravský lid (1892), Moravská svatba(1892), Deset rozprav lidopisných (1906), Líšeň (spolu s C. Mašíčkem 1902). Roku 1888 vydal sbírku dětského folkloru Naše děti.

František Bartoš se především snažil o povznesení jazyka českého a vzdělání celého národa, a to hlavně kvůli získání pevné národní identity. Ve svých dílech se nezaměřoval na negativní společenské jevy, ale zdůrazňoval stránky pozitivní. Jeho dílo přináší důležité národní dědictví a svou sběratelskou činností se stal zakladatelem moravského národopisu. Tomuto sběrateli je věnována stálá expozice v Muzeu jihovýchodní Moravy ve Zlíně. Tato

výstava se jmenuje Pamětní síň Františka Bartoše. V domě, kde se František Bartoš narodil, je také umístěna pamětní deska.³¹

Bartošovy písně sebrané na Valašsku :

	Lokalita	Počet sebraných písní
1.	MEZIRÍČSKO - <i>Jasenica</i> - <i>Zašová</i>	61 1
2.	ROŽNOVSKO - <i>Rožnov p. Radh.</i> - <i>Bečva</i> - <i>Hutisko</i> - <i>Velké Karlovice</i>	1 2 76 14
3.	VSATSKO - <i>Vsetín a okolí</i> - <i>Jasenka</i> - <i>Pržno</i> - <i>Val. Polanka</i> - <i>Nový Hrozenkov</i>	118 36 30 14 1
4.	KLOBÚCKO - <i>Lidečko</i> - <i>Lačnov</i> - <i>Cíchov</i> - <i>Nedašová lhota</i>	1 1 1 24
5.	VIZOVSKO - <i>Ublo</i>	16
6.	ZLÍNSKO - <i>Zlín</i> - <i>Kudlov</i>	7 10

Tabulka č. 2³²

³¹ srov. Životopis Františka Bartoše [online]. 2007 [cit. 2011-03-18].
Dostupné z <http://www.frantisekbartos.cz/pages/biografie.html>

4.3 Jan Nepomuk Polášek

Narodil se 16. dubna 1873 ve Frenštátu pod Radhoštěm a zemřel ve Valašském Meziříčí 3. 4. 1956. Studoval na varhanické škole v Brně. Účastnil se hudebně-pedagogického kurzu ve Vídni. Složil státní zkoušku ze zpěvu, klavíru, varhan a houslí. Byl majitelem a zároveň ředitelem střední školy hudební ve Valašském Meziříčí, kde také působil jako profesor hudební výchovy.

Publikace:

- Valaské písničky, 1-5 díl, (s A. Kubešovu), vydány v Miloticích nad Bečvou roku 1940-1946
- Valašské a Lašské písně vydané v Ostravě
- 120 písní pro školy vydané v Nových Benátkách roku 1924
- články v odborných časopisech³³

Sebral sám :

<i>Obec</i>	<i>Rok zápisu</i>	<i>Počet sebr. pís.</i>
<i>Branky</i>	<i>1924</i>	<i>9</i>
<i>Jablůnka</i>	<i>1924</i>	<i>1</i>
<i>Pržno</i>	<i>1924</i>	<i>4</i>
<i>Růžd'ka</i>	<i>1924</i>	<i>1</i>
<i>Solanec p. Sol.</i>	<i>1924</i>	<i>114</i>
<i>Veselá</i>	<i>1924</i>	<i>1</i>
<i>Vidče</i>	<i>1930</i>	<i>42</i>
<i>Zubří</i>	<i>1925</i>	<i>100</i>

Tabulka č. 3³⁴

³² BARTOŠ, František. *Národní Písně Moravské*. Praha : Česká akademie císaře Františka Josefa pro vědy slovesnost a umění, 1899. Krajiny a osady, kde které písně byly zaznamenány nebo svůj původ mají, s. 1189-1190.

³³ srov. HRABALOVÁ, Olga . *Průvodce písňovými sbírkami, díl 2 : Slovník sběratelů lidových písní*. Brno : Krajské kulturní středisko, 1983. Polášek Jan Nepomuk, s. 132.

³⁴ HRABALOVÁ, Olga . *Průvodce písňovými sbírkami, díl 1 : Soupis písňových rukopisných sbírek*. Brno : Krajské kulturní středisko, 1983.

4.4 Arnošt Kubeša

Narodil se 26. ledna 1905 ve Vidčích a zemřel 15. prosince 1993 ve Valašském Meziříčí. Ve Valašském Meziříčí studoval gymnázium, poté studoval na Masarykově Univerzitě v Brně. Byl učitelem zeměpisu a dějepisu na střední škole. Již od mládí se zabýval národopisem a shromažďoval podklady při jeho výzkum. Dále pracoval ve zlínském muzeu a v roce 1960 se stal ředitel muzea v Rožnově pod Radhoštěm. Ve sběru lidových písní hodně spolupracoval s J. N. Poláškem a vydali spolu sbírky Valaských písniček. V roce 1958 dokončili poslední šestý díl Valaských písniček, které obsahovaly tance, povědačky, přísloví a dětské hry. Ze sbírek Valaských písniček vychází další zpěvníky, například Za lidovou písní Valaškokloboucka vydaný roku 1988, Písň z doby roboty, zbojnické a vojenské, vydaný roku 1989, a Písň zbojnické vydány roku 1994.³⁵

Sebrané písň A. Kubešou ve spolupráci s J. N. Poláškem:

<i>Obec</i>	<i>Rok zápisu</i>	<i>Počet sebr. pís.</i>
<i>Jarcová</i>	<i>1953</i>	<i>1</i>
<i>Křivé</i>	<i>1953</i>	<i>1</i>
<i>Lhota u Vsetína</i>	<i>1953</i>	<i>1</i>
<i>Nový Hrozenkov</i>	<i>1953</i>	<i>2</i>
<i>Poličná</i>	<i>1953</i>	<i>6</i>
<i>Rožnov p. Radh.</i>	<i>1953</i>	<i>1</i>
<i>Študlov</i>	<i>1953</i>	<i>1</i>

Tabulka č. 4³⁶

³⁵ srov. Osobnosti – Arnošt Kubeša [online]. 2004 [cit. 2011-03-18].
Dostupné z <http://www.roznov.cz/osobnosti-arnost-kubesa>

³⁶ HRABALOVÁ, Olga . *Průvodce písňovými sbírkami, díl 1 : Soupis písňových rukopisných sbírek.* Brno : Krajské kulturní středisko, 1983.

Závěr

Cíl bakalářské práce spočíval ve sjednocení informací o historii a etnografickém vývoji valašského regionu s hudební složkou valašské kultury. Veškerá literatura u nás, týkající se tohoto tématu pojednává buď jen o valašském regionu nebo o valašských lidových písních. Valašské lidové písně jsou velmi proměnlivé a svou charakteristikou odvislé od místa, ve kterém vznikly. Proto jsem chtěl tyto okruhy problematik spojit v jeden a vytvořit tak materiál, využitelný ve školách, například v předmětu hudební výchova.

V rámci této problematiky si myslím, že rozsah práce je plně dostačující a dokládá komplexní informace o moravském Valašsku a jeho lidových písních.

Použitá literatura

BARTOŠ, František. *Národní Písň Moravské*. Praha : Česká akademie císaře Františka Josefa pro vědy slovesnost a umění, 1899. Krajiny a osady, kde které písně byly zaznamenány nebo svůj původ mají.

HRABALOVÁ, Olga . *Průvodce písňovými sbírkami, díl 1 : Soupis písňových rukopisných sbírek*. Brno : Krajské kulturní středisko, 1983.

HRABALOVÁ, Olga . *Průvodce písňovými sbírkami, díl 2 : Slovník sběratelů lidových písní*. Brno : Krajské kulturní středisko, 1983. Polášek Jan Nepomuk, s. 132.

POLÁŠEK, J. N.; KUBEŠA, A. . *Valaské pěsničky : I. díl*. Milotice nad Bečvou : Knihovna Milotického Hospodáře č. 62, 1939.

SUŠIL, František. *Moravské národní písně*. Praha : Vyšehrad, 1951. Obsah.

ŠTIKA, Jaroslav. *Valaši a Valašsko. Rožnov pod Radhoštěm : Valašské muzeum*, 2007.

VETTERL, Karel. *Lidové písně a tance z valašskokloboucka*. Praha : československá akademie věd, 1955.

František Sušil [online]. 2008 [cit. 2011-03-18]. Dostupné z http://www.vyskov-mesto.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=18857&id=1067604&p1=3356

František Sušil [online]. 2010 [cit. 2011-03 15].
Dostupné z www.spisovatele.cz/frantisek-susil

František Sušil [online]. 2006 [cit. 2011-03-15].
Dostupné z <http://opava.biz/info/index.php?clanek=523>

František Sušil [online]. 2008 [cit. 2011-03-18].
Dostupné z http://www.vyskov-mesto.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=18857&id=1067604&p1=3356

Historie Valašska [online]. 2005 [cit. 2011-02-14].

Dostupné z <<http://www.valassko.estranky.cz/stranka/historie-valasska>>.

Mapa Valašska [online]. 1997-2011 [cit. 2011-03-15].

Dostupné z WWW: <<http://valasske-kralovstvi.cz/images/mapy/20050610-mapy.jpg>>.

Osobnosti – Arnošt Kubeša [online]. 2004 [cit. 2011-03-18].

Dostupné z <http://www.roznov.cz/osobnosti-arnost-kubesa>

Poloha Valašska [online]. 2006 [cit. 2011-02-16].

Dostupné z <<http://zlin.cz/index.php?ID=42999>>.

Životopis Františka Bartoše [online]. 2007 [cit. 2011-03-18].

Dostupné z <http://www.frantisekbartos.cz/pages/biografie.html>

PŘÍLOHY

Seznam příloh

1. Tanec „odzemek“
2. Nechcu ťa, děvčino.
3. Jaký sem, taký sem.
4. Na tych lhockých lúkách.
5. Chodívali chlapci knám.
6. Hulaj, nynaj a neplač.
7. Ach, šél sem.
8. Na horách, na dolách.
9. Oči, očka.
10. Ach, do kraja, záhonečku.
11. Hdě ty jedeš?
12. Kady k vám?

1.

„Pásli kozy Valaši
v Romanovym salaši.
Nedobře se jim vede
Bucham na ně přijede.
Při stádě v budách sedí
o neštěstí nevědí.
Rebellantum zajimali
třebas rošechny (?) neznali.
Nevinnym se dostalo
zhynulo jich nemalo.

„O Romane! Romane!
Naš valassky heytmane!
Tys nam ktomu neradil
s nami se o tom vadil.
Jako chasa svavolna
nebyla v tom povolna.
Že se takym nedaři
co jsou proti Cysaři.
Ku příklada nech mají
co nepravě dělají.“

Mnohých zbyli vte časy
a tu mate Valaši.
Co zustalo pobrali
a do Brna zahnali.
Strhali je na rožni
tento lid pobožny.
Kolami polamali
a jinzch čtvřovali.
Měli mistři dost práce
mordující ti zradce“

2.

115. Nechcu ťa, děvčino.

Zp. J. Marek, 69 l., z Mikulůvky u Val. M.¹) V. z.
Andante placido ♩ = 60.

1. Ne-*chcu* ťa, děv-*či*-no, ne-*chcu* ťa,
sú li-*di* v dě-*di*-ně, zna-*jú* ťa;
ne-*rá*-da stá-*váš*, kra-*věn*-kám dá-*váš*,
kú-*de*-len-ku *p*řá-*dá*-*váš*.

2. Dyž sem já k vám přišel po ráně,
tys ešče ležala na slámě;
kravěnka řvala, byla by žhrala,
kúdelenka tak stála.

3.

76. Jaký sem, taký sem.

Andante ♩ = 88. *Zp. A. Pečivová, 47 l., z Křivého. V. z.¹)*

1. Ja - ký sem, ta - ký sem, a - le sem chlap dobrý,
jak nemám go - řaš - ky, na - pi - ju sa vo - dy.

2. Jaký si hospodář, takovou ženu máš,
máš na ní rukávce tajak na cigánce.

3. Koňa mám jedného, chromého, slepého,
a ešte sem dlžený cigánom za něho.

4. Stodolenka prázná, slunko do ní svítí,
skázala ně miľá, že k ní mám přijíti.

5. Dyž sem k ní nepřišěl, ona ke mně přišla,
rozdrané rukávce, ešte byla pyšná.

4.

110. Na tych lhockých lúkách.¹)

Marciale ♩ = 84. *Z Bystřice pod Hostýnem.*

1. Na tych lhockých lú - kách pa - sú se dvě voľ - ci,
na tych lhockých lúkách pa - sú se dvě voľ - ci,
že sú vy - smě - va - ví, že sú vy -
smě - va - ví ti lhoč - tí pa - choľ - ci.

2. [: Z nás se vysmívajú,
sami nic nemajú, :]
[: jednu košulenu, :]
a tu roztrhanú.

3. [: V pátek ju vypere,
v sobotu ju váli, :]
[: v nedělu obleče, :]
parádu provádí.

5.

74. Chodívali chlápci k nám.

Allegro ♩ = 92. *Z Ratiboře u Vsetína. P. 30.*

mf

1. Cho - dí - va - li chlap - ci k nám, že já čer - né

f

o - čka mám; už k nám ne - cho - dí - ja,

mf

mr - cha hos - po - dyň mám.

2. [: A nebojte sa, chlápci, :]
[: mrcha hospodyně! :]
3. [: A enom jí přineste :]
[: flašu do kuchyně! :]
4. A flašu do kuchyně
a bečicu do síně,
nebojte sa, chlápci,
mrcha hospodyně!

6.

68. Hulaj, nynaj a neplač. Ukolébavka.

Moderato ♩ = 66. *Z Karlovic, S. 510.*

p *mf* *mf*

1. Hu - laj, ny - naj a ne - plač, pít by pi - vo

mf

ko - le - bač, kú - pít by si, ne - má zač,

p *p*

hu - laj, ny - naj a ne - plač!

7.

17. Ach, šel sem.

Sostenuto ♩ = 60. Zp. Fr. Fiurášek, 70 l., ze Solance u Rožnova. V. z.

1. Ach, šel sem, šel sem, ne - do - šel sem,
2. Ach, po - čekaj, po - čekaj, ga - lá - neč - ko,

p ach, pod jed-ným ja - lo - več-kom o - de - spál
mf ach, za - vře - la si pře - de mnú o - ké - neč -

p sem. Šla mi - luč - ká po - - dle mňa,
ko. A já sem ho ne - za - vře - la,

p ne - - o - bu - di - - la mňa, vy - dr - žel sem.
o to - bě sem ne - vě - dě - la, mé sr - děč - ko!

8.

104. Na horách, na doláčích.

Tempo di Valse 108. Zp. Fr. Čéšková, 74 l., z Rusavy. V. z.

1. Na ho-rách, na do-láčích srn - či - čka
poco vivo
mf vo-du pi-je, pře-neščas-ná ho-di-na,
a tempo
dyž že - na mu - ža bi - je.

2. Muž sedí za pecú a velice sa modlí:
Ach, nebi ňa, ženičko, šak já už budu dobrý.

3. Ach, nebi, ženičko, šak já už budu dobrý
a napeču ti chleba a nanosím ti vody.

4. Vyhrnu rukávy a podójím ti krávy,
a to všecko podělám, ženičko, k tvému zdraví.

9.

117. Oči, očka.

Moderato ♩ = 69. *Z Val. Jasenice. B. III. 139.*

The musical score is written in treble clef with a common time signature (C). It consists of four staves of music. The first staff begins with a piano (*p*) dynamic and features a melody of eighth notes. The second staff starts with a mezzo-forte (*mf*) dynamic and includes a triplet of eighth notes. The third staff returns to a piano (*p*) dynamic. The fourth staff features a forte (*f*) dynamic for the first part, followed by a mezzo-forte (*mf*) dynamic for the final part, which includes another triplet. The lyrics are written below the notes.

O - či, o - čka, čér - né o - čka,
 ach, to sú čér - né o - - či - čka,
 o - ny hle - dá, o - ny svi - tá
 ta - ja - ko na ne - bi hvě - zdi - čka.

10.

10. Ach, do kraja, záhonečku.³⁾

Andante ♩ = 80. *Z Kelče. S. 513.³⁾*

The musical score is written in treble clef with a 3/4 time signature and a key signature of one flat (B-flat). It consists of three staves of music. The first staff begins with a mezzo-forte (*mf*) dynamic. The second staff starts with a piano (*p*) dynamic. The third staff features a mezzo-forte (*mf*) dynamic. The lyrics are written below the notes.

1. Ach, do kra - ja, zá - ho - ne - čku,
 do kra - ja, do kra - ja, a - by-zme tě
 mo - hli str - hať do ja - ra, do ja - ra.

2. Ach, do meze, záhonečku, [: do meze,:]
 ať nějaký pomocníček [: příleze.:]

3. Ach, do konca, záhonečku, [: do konca,:]
 abyzme tě mohli strhať [: za slunca.:]

11.

61. Hdě ty jeděš?

Andante ♩ = 84. *Z Kopřivnice. B. II. 314.*

1. Hdě ty je - děš, aj, hdě ty je - děš,
muj Ja - ni - čku? Je - du o - rať za vo - di - čku,
je - du o - rať za vo - di - čku, za vo - di - čku.

2. Co sem zorať, aj, co sem zorať včera, dněska,
[: všecko mi to voda zněšla, :] voda zněšla.
3. Zněšla mi to, zněšla mi to na lučenku,
[: čim ja budu živiť ženku, :] živiť ženku?
4. Zněšla mi to, aj, zněšla mi to do paprati,¹⁾
[: čim ja budu živiť děti, :] živiť děti?
5. Zněšla mi to, aj, zněšla mi to do tarasu,²⁾
[: čim ja budu živiť chasu, :] živiť chasu?

12.

86. Kady k vám?

Allegro moderato ♩ = 92. *Z Jasenky u Vsetína. B. III. 225.¹⁾*

1. Ka - dy k vám, ka - dy k vám, ka - dy k vám
cho - diť mám? O - kna ma - lé má - te,
dvěr - ka za - tý - ká - te.

2. Obejdi, synečku, obejdi do kola,
tam sa ti otevřú dvéřečka do dvora.
3. Dvéřečka do dvora, dveři do světničky.
Nedávaj, děvečko, ledakom hubičky!

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Radomír Pavlíček
Katedra:	Katedra hudební výchovy
Vedoucí práce:	MgA. Ladislav Pulchert, Ph.D.
Rok obhajoby:	2011

Název práce:	Moravské Valaško a jeho lidová píseň
Název v angličtině:	Moravian Wallachia and his folk song
Anotace práce:	Bakalářské práce pojednává o historickém vývoji obyvatel valašského regionu, o postavení regionu v ČR a o valašské lidové písni spolu s jejími nejvýznamnějšími sběrateli.
Klíčová slova:	Valaši Valaško Lidová píseň Sběratel
Anotace v angličtině:	The thesis deals with the historical development of population Wallachian region, the status of the region in the CR and Wallachian folk songs, along with its most important collectors.
Klíčová slova v angličtině:	Geldings Wallachia Folk song Collector
Přílohy vázané v práci:	12 příloh
Rozsah práce:	36 stran
Jazyk práce:	čeština